DRŽAVNI ZBOR
P R E J E T O 11. 02. 2020, 020-07/20-0053/3, 713-01/20-0002/3

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA PRAVOSODJE

Župančičeva ulica 3, 1000 Ljubljana

T: 01 369 53 42
F: 01 369 57 83
E: gp.mp@gov.si
www.mp.gov.si

Podpisnik: Andreja Katič
Izdajatelj: Republika Slovenija
Številka certifikata: 46 a8 c4 3d 00 00 00 00 56 7c ba d8
Potek veljavnosti: 20.09.2023
Čas podpisa: 12:42, 11.02.2020
Ref. št. dokumenta: 001-1/2020/73

Državni zbor Republike Slovenije
mag. Dejan Židan, predsednik

gp@dz-rs.si

Številka: 001-1/2020/73
Datum: 10. 2. 2020

Zadeva: **Odgovor na pisno poslansko vprašanje mag. Dejana Kaloha v zvezi s starostno mejo za kazensko odgovornost mladoletnikov**
Zveza: vaš dopis št. 020-07/20-53/2 z dne 14. 1. 2020

Spoštovani,

priloženo vam pošiljamo odgovor na pisno poslansko vprašanje mag. Dejana Kaloha v zvezi s starostno mejo za kazensko odgovornost mladoletnikov.

Lepo pozdravljeni,

Andreja Katič
ministrica

Priloga: kot v besedilu.

ODGOVOR NA POSLANSKO VPRAŠANJE
mag. Dejana Kaloha

v zvezi s starostno mejo za kazensko odgovornost mladoletnikov

Dne 14. 1. 2020 ste name naslovili pisno poslansko vprašanje v zvezi s starostno mejo za kazensko odgovornost mladoletnikov, na katerega v nadaljevanju podajam odgovor.

Glede vašega vprašanja, ali ministrstvo pripravlja kakršnekoli spremembe kazenske zakonodaje, ki se nanašajo na mladoletnike, pojasnjujem, da je v pripravi predlog Zakona o obravnavanju mladoletnih storilcev kaznivih dejanj (v nadaljevanju: predlog ZOMSKD)[1], ki je bil 24. 12. 2019 poslan v medresorsko usklajevanje. Po obstoječi ureditvi namreč obravnavanje mladoletnikov ni celovito urejeno v enem zakonu. Vsebinsko to področje urejajo štirje zakoni, in sicer Kazenski zakonik iz leta 1994 (v nadaljevanju: KZ)[2], ki se v skladu s prehodnimi določbami novega Kazenskega zakonika iz leta 2008 (v nadaljevanju: KZ-1)[3] uporablja do uveljavitve novega zakona, Zakon o kazenskem postopku (v nadaljevanju: ZKP)[4] in Zakon o izvrševanju kazenskih sankcij (v nadaljevanju: ZIKS-1)[5], ki vsak vsebuje posebna poglavja oziroma določbe, ki se nanašajo na obravnavo mladoletnikov, ter KZ-1. Predlog ZOMSKD ureja vsa tri področja na enem mestu. Tak poseben zakon je napovedal že KZ-1 iz leta 2008.

Glede vašega vprašanja, ali smo na ministrstvu s strani državnih organov ali subjektov, ki predstavljajo zainteresirano javnost s predmetnega področja, že prejeli kakšne predloge za znižanje starostne meje za kazensko odgovornost mladoletnikov in kakšno stališče smo pri tem zavzeli, pojasnjujem, da je Vzgojni zavod Planina v fazi strokovnega usklajevanja podal pripombo k določbi predloga ZOMSKD zakona, ki ohranja sedaj veljavno ureditev iz 21. člena KZ-1, v skladu s katero otrok, ki je storil protipravno dejanje, ko še ni bil star štirinajst let, ne more biti storilec kaznivega dejanja.

Dovolite mi, da pojasnim stališče ministrstva do navedenega vprašanja. V strokovni javnosti dejansko ni enotnih stališč glede najustreznejše starostne meje za kazensko odgovornost. Kot že sami navajate, se o tem, kakšna starost je v tem kontekstu najprimernejša, razprave običajno razvnamejo ob kakšnem medijsko odmevnem primeru, ko dejanje z znaki hudega kaznivega dejanja stori otrok, ki po pravu države, v kateri je nastal dogodek, ne more biti storilec kaznivega dejanja.

Starostna meja 14 let kot meja za izrek sankcije zaradi protipravnega ravnanja mladoletnih oseb je v našem pravnem prostoru uveljavljena že od leta 1929 (od sprejetja Kazenskega zakonika Kraljevine SHS) in sledi priporočilom mednarodnih dokumentov (npr. Pekinška pravila), da starostna meja za kazensko odgovornost ne sme biti postavljena prenizko. Noben mednarodni dokument sicer ne določa ali priporoča spodnje starosti za kazensko odgovornost, vendar pa je v komentarju priporočila Sveta Evrope Recommendation CM/Rec (2008)11 navedeno, da naj

[1] EVA: 2018-2030-0046.
[2] Kazenski zakonik (Uradni list RS, št. 95/04 – uradno prečiščeno besedilo in 55/08 – KZ-1); KZ.
[3] Kazenski zakonik (Uradni list RS, št. 50/12 – uradno prečiščeno besedilo, 6/16 – popr., 54/15, 38/16 in 27/17); KZ-1.
[4] Zakon o kazenskem postopku (Uradni list RS, št. 32/12 – uradno prečiščeno besedilo, 47/13, 87/14, 8/16 – odl. US, 64/16 – odl. US, 65/16 – odl. US, 66/17 – ORZKP153,154 in 22/19); ZKP.
[5] Zakon o izvrševanju kazenskih sankcij (Uradni list RS, št. 110/06 – uradno prečiščeno besedilo, 76/08, 40/09, 9/11 – ZP-1G, 96/12 – ZPIZ-2, 109/12, 54/15 in 11/18); ZIKS-1.

bo starost za kazensko odgovornost enaka starosti, pri kateri pridobi mladoletnik odgovornosti na drugih področjih, kot npr. možnost skleniti zakonsko zvezo, zaposliti se, ko zaključi obvezno šolanje. V nadaljevanju komentar ugotavlja, da se v večini evropskih držav doseže kazensko odgovornost pri starosti 14 oz. 15 let ter priporoča, da tej starostni meji sledijo vse evropske države. Pri tem je zanimiv podatek, da sta dve državi v preteklosti najprej znižali starostno mejo (Danska leta 2010 in Gruzija leta 2008), vendar sta jo kasneje ponovno zvišali nazaj na starost, določeno pred spremembo. V pripombi Vzgojnega zavoda Planina pa je na primer opozorjeno med drugim na Nizozemsko kot eno izmed držav, ki so v trendu nižanja starosti za kazensko odgovornost otrok. Po podatkih, dostopnih na spletu je »The Council for the Administration od Criminal Justice and Protection of Juveniles« izvedel študijo, katere rezultat je ravno nasprotno, predlog, da naj se minimalna starost na Nizozemskem dvigne s trenutnih 12 let na najmanj 14 let. Kot opozarjate tudi sami, so stališča javnosti deljena, vsekakor pa je dejstvo, da z nižanjem starostne meje nikakor ni mogoče v celoti odgovoriti na pojav, na katerega opozarjate. Tako na primer Vzgojni zavod Planina predlaga znižanje starostne meje na 12 let, pri čemer že sam ugotavlja, da se v praksi pojavljajo primeri, ko so storilci hudih kaznivih dejanj tudi mlajši od 12 let. Pri tem ni mogoče niti mimo dejstva, da večina držav z nižjo starostjo za kazensko odgovornost namešča mladostnike v penitenciarne institucije šele ob višji starosti; v Franciji npr. je meja za kazensko odgovornost 13 let, v penitenciarno institucijo pa se lahko namesti le mladostnike, ki so že dopolnili 15 let. To pa seveda ne pomeni, da otrok pod 14 let, ki izvrši kaznivo dejanje, ni deležen obravnavanja. O njegovem dejanju je obveščen center za socialno delo, ki mora ukrepati v skladu s svojimi pristojnostmi. Odločanje o ukrepih za varstvo otrokovih koristi Družinski zakonik (v nadaljevanju: DZ)[6] sicer prenaša na sodišča, ki pa pri odločitvi o ukrepu za varstvo koristi otroka trajnejšega značaja upošteva mnenje centra za socialno delo (169. Člen DZ). Med te ukrepe med drugim sodi tudi namestitev otroka v zavod (175. člen DZ).

Glede na vse navedeno menim, da nižanje starosti za kazensko odgovornost ni ustrezno.

[6] Družinski zakonik (Uradni list RS, št. 15/17, 21/18 – ZNOrg, 22/19 in 67/19 – ZMatR-C).